

Nr 18

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; given Stockholms slott den 3 januari 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt
- 3) förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås — i anslutning till finansplanen för budgetåret 1964/65 — att avdrag vid inkomsttaxeringen icke vidare skall medges för folkpensionsavgift.

Avdragsrätten föreslås upphävd fr. o. m. den 1 juli 1964. Vid 1965 års taxering, som avser inkomståret 1964, skall avdrag därför övergångsvis medges med hälften av folkpensionsavgiften.

Avdragsrättens upphävande skall beaktas även i källskattehänseende. Nya tabeller för beräkning av preliminär A-skatt skall fastställas och tillämpas under andra halvåret 1964.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928¹ (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

46 §.

<p>2 m o m. I hemortskommunen — — — — — eller uppfostran;
 2) för dels sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående <i>folkpensionsavgift eller tilläggspensionsavgift</i>, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige, dels o c k avgift för pensionsförsäkring, som ej avses i 33 §, därest avgiften under beskattningsåret erlagts för försäkring, vilken äges av den skattskyldige själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn;
 3) för dels sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift — — — — — 1 000 kronor.
 Har skattskyldig — — — — — eller underhållsbidraget.
 Därest skattskyldig — — — — — nämnda tid.
Avdrag, som — — — — — 18 år.</p>	2) för dels sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående tilläggspensionsavgift, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige, dels o c k avgift för pensionsförsäkring, som ej avses i 33 §, därest avgiften under beskattningsåret erlagts för försäkring, vilken äges av den skattskyldige själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn;

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. I samband med lagens ikraftträdande skall följande iakttagas.

1. Äldre bestämmelser skola alltjämt tillämpas i fråga om folkpensionsavgift, som ingår i slutlig skatt enligt 1963 eller tidigare års taxering eller o c k i tillkommande skatt avseende 1963 eller tidigare års taxering eller eftertaxering för år 1963 eller tidigare år.

2. Avdrag för folkpensionsavgift, som ingår i slutlig skatt enligt 1964 års taxering eller o c k i tillkommande skatt avseende 1964 års taxering eller eftertaxering för samma år, må, med tillämpning i övrigt av de vid lagens ikraftträdande senast gällande förutsättningarna, åtnjutas med hälften av det påförda avgiftsbeloppet.

¹ Senaste lydelse av 46 § 2 mom. se 1963: 50.

Förslag

till

Förordning**angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947
(nr 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — — — nästföljande stycke.
Skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, äger jämväl åtnjuta avdrag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, för *folkpensionsavgifter och tilläggsavgifter* samt för avgifter för pensionsförsäkring och för annan personförsäkring ävensom för underhåll åt ej hemmavarande barn under 16 år, allt i den omfattning som i 46 § 2 mom. kommunal-skattelagen sägs.

Skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, äger jämväl åtnjuta avdrag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, för tilläggsavgifter samt för avgifter för pensionsförsäkring och för annan personförsäkring ävensom för underhåll åt ej hemmavarande barn under 16 år, allt i den omfattning som i 46 § 2 mom. kommunal-skattelagen sägs.

Har sådan — — — — — överlåtande föreningen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. I samband med förordningens ikraftträdande skall följande iakttagas.

1. Äldre bestämmelser skola alltjämt tillämpas i fråga om folkpensionsavgift, som ingår i slutlig skatt enligt 1963 eller tidigare års taxering eller ock i tillkommande skatt avseende 1963 eller tidigare års taxering eller eftertaxering för år 1963 eller tidigare år.

2. Avdrag för folkpensionsavgift, som ingår i slutlig skatt enligt 1964 års taxering eller ock i tillkommande skatt avseende 1964 års taxering eller eftertaxering för samma år, må, med tillämpning i övrigt av de vid förordningens ikraftträdande senast gällande förutsättningarna, åtnjutas med hälften av det påförda avgiftsbeloppet.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1960:173.

Förslag

till

Förordning**om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen
den 5 juni 1953 (nr 272)**

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

1 mom. Har lokal — — — sådana tabeller.
 Skattetabellerna skola — — — tilläggs pensionsavgift, samt
 att vid taxering för inkomsten att vid taxering för inkomsten
 icke andra avdrag medgivas den icke andra avdrag medgivas den
 skattskyldige än dels ortsavdrag, skattskyldige än dels ortsavdrag,
 och, såvitt gäller i 2 mom. första och, såvitt gäller i 2 mom. första
 stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunal- stycket 3) avsedd skattskyldig, av-
 drag enligt 46 § 3 mom. kommunal- drag enligt 46 § 3 mom. kommunal-
 skattelagen, dels därutöver ett be- skattelagen, dels ock, såvitt angår
 lopp av fyrahundrafemtio kronor för taxeringen till statlig inkomstskatt,
 skattskyldig, som avses i 2 mom. för kommunala utskylder med be-
 första stycket 2), och trehundra kro- lopp, motsvarande för skattekrona
 nor för annan skattskyldig, dels ock, och skatteöre det belopp, som enligt
 såvitt angår taxeringen till statlig 3 mom. legat till grund vid uträk-
 inkomstskatt, för kommunala ut- nandet av de i vederbörlig tabell an-
 skylder med belopp, motsvarande givna utskylderna.
 för skattekrona och skatteöre det be-
 lopp, som enligt 3 mom. legat till
 grund vid uträknandet av de i veder-
 börlig tabell angivna utskylderna.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1964 och skall äga tillämpning i avseende å beräkning av preliminär A-skatt från och med nämnda dag.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1962:595.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1964.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *upphävande av rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för folkpensionsavgift* samt anför därvid följande.

Inledning

I finansplanen för budgetåret 1964/65 anmälde jag min avsikt att föreslå upphävande av rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för folkpensionsavgift. Jag anhåller att nu få upptaga denna fråga till närmare behandling.

Såsom bidrag till statens kostnader för folkpensioneringen skall i princip varje svensk medborgare i åldern 18—66 år erlægga *folkpensionsavgift* för varje år. Den som under året näst före taxeringsåret inte varit mantalskriven i Sverige eller som för december månad året näst före taxeringsåret åtnjutit folkpension (ålders- eller förtidspension) är befriad från pensionsavgift. Motsvarande gäller i fråga om den som avlidit före årets ingång. Avgiftsbefrielse gäller också för den som har en till statlig inkomstskatt taxerad inkomst, vilken inte uppgår till 2 400 kr. Om han är gift och skall taxeras enligt för sådan skattskyldig gällande bestämmelser samt andre maken inte är fritagen från skyldighet att erlægga pensionsavgift, fordras dock att makarnas till statlig inkomstskatt taxerade inkomster sammanlagt inte uppgår till minst 2 400 kr. Vissa utlänningar är skyldiga att erlægga pensionsavgift, bl. a. medborgare i något av de andra nordiska länderna. Bestämmelserna om folkpensionsavgift är intagna i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen.

Pensionsavgiften var enligt 1946 års folkpensioneringslag i dess ursprungliga lydelse en procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomst-

skatt taxerade inkomst eller, beträffande gifta, en halv procent av makarnas sammanlagda taxerade inkomst. För varje avgiftspliktig var dock högsta avgift 100 kr., motsvarande en taxerad inkomst av 10 000 kr. Till en början gällde även en minimiavgift. Varje avgiftspliktig skulle således erlägga minst 6 kr. i folkpensionsavgift, vilket innebar att personer i avgiftspliktig ålder, vilkas taxerade inkomst understeg 600 kr. eller som saknade taxerad inkomst, likväl påfördes folkpensionsavgift. I samband med höjning år 1951 av deklarationspliktsgränsen från 600 till 1 200 kr. borttogs bestämmelsen om minimiavgift och bestämdes i stället att personer, vilkas taxerade inkomst inte uppgår till 1 200 kr., skulle vara befriade från folkpensionsavgift.

År 1953 höjdes folkpensionsavgiftens procenttal till 1,8 och maximibeloppen till följd härav till 180 kr. för ensamstående och 360 kr. för gifta tillsammans. En ny sådan höjning ägde rum år 1955, då avgiften bestämdes till 2,5 procent med maxima av 250 resp. 500 kr. Fr. o. m. den 1 januari 1959 är avgiften enligt beslut år 1958 höjd till 4 procent av den taxerade inkomsten. Detta beslut innefattade även ändringar beträffande beräkning av avgiftsmaximum. Makar, som båda är avgiftspliktiga och taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skall erlägga avgift med sammanlagt högst 600 kr. Därvid skall iakttagas, att om vardera makens taxerade inkomst överstiger 7 500 kr., envar påföres pensionsavgift med 300 kr. Om endast den ene makens taxerade inkomst överstiger 7 500 kr., minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av makarnas pensionsavgifter ej överstiger 600 kr. Andra avgiftspliktiga erlägger avgift med högst 600 kr. Numera skall således pensionsavgiften i princip beräknas å högst 15 000 kr. taxerad inkomst såväl för ogift och därmed jämställd som för makar gemensamt.

Den nedre gränsen för påföring av folkpensionsavgift höjdes år 1961 från 1 200 kr. till 2 400 kr. Detta skulle emellertid ha lett till en lägsta folkpensionsavgift av 96 kr. För att undgå det med en såg hög lägsta avgift förknippade tröskelproblemet beslöts en avtrappning av avgifterna närmast över inkomstgränsen. Lägsta avgift är enligt gällande bestämmelser 10 kr. och avgiften stiger sedan med en femtedel av inkomsten i vad den överstiger 2 400 kr. till dess hela 4 procent av den taxerade inkomsten kan tas ut. Detta inträffar vid en taxerad inkomst av 2 940 kr.

Folkpensionsavgiften är avdragsgill vid inkomsttaxeringen enligt stadgande i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen och 4 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt. På grund härav äger en skattskyldig, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, i hemortskommunen åtnjuta avdrag för i slutlig eller tillkommande skatt ingående folkpensionsavgift, som under beskattningsåret påförts den skattskyldige. Om en skattskyldig varit bosatt här i riket endast en del av beskattningsåret, får avdrag åtnjutas

blott i den mån det belöper å nämnda tid. Har folkpensionsavgift, för vilken avdrag åtnjutits vid inkomsttaxeringen, restituerats, avkortats eller avskrivits, skall sådan intäkt jämlikt 35 § 5 mom. kommunalskattelagen upptas till beskattning som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

Rätten till avdrag vid inkomstbeskattningen för folkpensionsavgiften torde bygga på tankegången att folkpensioneringen är att anse som en pensionsförsäkring. Beskattningen av pensionsförsäkringar har i vårt land utformats så att avdrag medges för premierna, medan de utfallande pensionsbeloppen beskattas. Denna beskattningsmetod torde ha sin motivering i uppfattningen att försäkringsbeloppet huvudsakligen utgör en återbetalning av erlagda premier. Beskattas med ett sådant betraktelsesätt de utfallande beloppen utan att avdragsrätt föreligger för premierna blir resultatet att samma inkomst beskattas två gånger. Beskattningsprincipen beträffande pensionsförsäkringar får ses mot bakgrunden av att privata pensionsförsäkringar regelmässigt uppbygges efter det s. k. premiereservsystemet, vilket innebär att inom försäkringsorganet sker en fondering av sådan storlek att densamma jämte framtida avgifter och räntor därå vid varje tillfälle skall förslå till att uppfylla de förefintliga försäkringsförpliktelserna.

Den obegränsade avdragsrätten för folkpensionsavgiften har sitt ursprung i 1928 års skattelagstiftning. Folkpensioneringen reglerades vid denna tid av bestämmelserna i 1913 års lag om allmän pensionsförsäkring. Såsom namnet antyder var 1913 års lag i princip uppbyggd efter försäkringsmässiga grunder och avgiftspensionen enligt lagen utgick på grund härav i förhållande till inbetalade avgifter. Det var med hänsyn härtill fullt naturligt att i 1928 års skattelagstiftning klassificera folkpensionen som en pensionsförsäkring och att medgiva avdragsrätt vid inkomstbeskattningen för erlagda avgifter.

Emellertid är folkpensioneringen inte längre uppbyggd efter samma grunder som i den ursprungliga författningen. Redan i 1935 års folkpensionslagstiftning övergavs premiereservsystemet och i dess ställe infördes ett system med begränsad fondering av pensionsavgifterna. I den nu gällande lagen om allmän försäkring finns intet direkt försäkringsmässigt samband mellan inbetalade avgifter och utgående folkpensionsförmåner. Folkpensionsavgifterna kan på grund av det sagda närmast betraktas som normerade årliga bidrag till samma års kostnader för folkpensioneringen. Såsom från flera håll tidigare framhållits måste folkpensionsavgiften numera ses som en efter speciella grunder utgående allmän skatt. Tid efter annan har också röster höjts för att slopa folkpensionsavgiften som sådan och inarbeta den i de statliga inkomstskatteskalorna, vilket skulle medföra vissa fördelar bl. a. från taxerings- och uppördssynpunkt.

Avdragsrätten vid den progressiva inkomstbeskattningen i förening med

maximeringen av avgiften gör att avgiften är starkt regressiv vid inkomster överstigande ca 18 000 kr., d. v. s. den reella belastningen på den avgiftspliktige sjunker ju mer inkomsterna stiger över 18 000 kr.

Den regressiva karaktären i folkpensionsavgiften i dess nuvarande konstruktion medför att en höjning av avgiftsprocenten utan annan samtidig ändring reellt sett blir mer betungande för inkomsttagare i låga inkomstlägen.

Regressiviteten hos folkpensionsavgiften belyses av denna tabell, som visar avdragsrättens inverkan på den statliga inkomstskatten. Vid tabellens utarbetande har räknats med oförändrat avdrag för kommunalutskylder och med en kommunal utdebitering av kr. 16,50 per skattekrona.

Årsinkomst kr.	Nuv. folkpensionsavgiftens bruttobelopp kr.	Avdragsrättens inverkan på den statliga inkomstskatten kr.	Nuv. folkpensionsavgiftens nettobelopp (kol. 2-kol. 3) kr.	Folkpensionsavgiftens storlek om avdragsrätten inte funnes kr.
1	2	3	4	5
<i>Gifta</i>				
4 000	138	—	138	144
6 000	210	— 21	189	218
8 000	274	— 27	247	285
10 000	339	— 34	305	352
12 000	402	— 40	362	419
15 000	499	— 50	449	519
18 000	595	— 60	535	600
20 000	600	— 120	480	600
25 000	600	— 180	420	600
30 000	600	— 228	372	600
40 000	600	— 228	372	600
50 000	600	— 258	342	600
75 000	600	— 288	312	600
100 000	600	— 324	276	600
200 000	600	— 390	210	600
<i>Ensamstående</i>				
4 000	135	— 14	121	141
6 000	200	— 20	180	208
8 000	264	— 26	238	275
10 000	328	— 56	272	341
12 000	392	— 78	314	408
15 000	488	— 122	366	508
18 000	584	— 175	409	600
20 000	600	— 180	420	600
25 000	600	— 216	384	600
30 000	600	— 246	354	600
40 000	600	— 270	330	600
50 000	600	— 270	330	600
75 000	600	— 318	282	600
100 000	600	— 324	276	600
200 000	600	— 390	210	600

Såsom tidigare antytts har rätten till avdrag för folkpensionsavgift tidigare i skilda sammanhang ifrågasatts. Bl. a. upptogs detta spörsmål till diskussion i den *promemoria* (stencilerad) om folkpensioneringens finansiering, som år 1960 avlämnades av en av mig tillkallad utredningsman (regeringsrådet C. V. Abjörnsson). I promemorian som omfattade hela frågekomplexet om folkpensioneringens finansiering genom skatter och avgifter föreslogs olika åtgärder för att bibehålla samma grad av avgiftsfinansiering som gällde år 1960. Bland dessa åtgärder ingick även slopande av rätten till avdrag för avgifterna. Promemorian har i sedvanlig ordning remissbehandlats. I de remissyttranden som särskilt berörde delfrågan om avdragsrätten förekom uttalanden såväl för som emot promemorieförslaget. Bland de skäl som åberopades för ett bibehållande av avdragsrätten må främst nämnas det förhållandet, att spörsmålet om socialförsäkringsavgifternas konstruktion f. n. utredes av allmänna skatteberedningen. Flera remissinstanser fäste även avgörande vikt vid att folkpensionsavgiften fortfarande hade drag av pensionsförsäkringsavgift. Även avdragsrättens inverkan på progressionsförhållandena inom den statliga beskattningen åberopades. — Den i promemorian föreslagna höjningen av folkpensionsavgifterna har av olika skäl hittills icke behövt genomföras.

Departementschefen

Såsom jag närmare utvecklat i finansplanen är en förstärkning av statens inkomster nu ofrånkomlig. Vid övervägande av olika möjligheter att åstadkomma denna förstärkning har den för närvarande gällande rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för folkpensionsavgift kommit i blickpunkten.

Folkpensionsavgiften är som nämnts beräknad på vederbörandes taxerade inkomst, dock högst på en taxerad inkomst av 15 000 kr. Avgiften får enligt gällande beskattningsregler avdragas i deklarationen vid såväl den statliga som den kommunala inkomsttaxeringen. De nuvarande bestämmelserna medför att avgiften successivt ökar upp till en taxerad inkomst av 15 000 kr., medan densamma vid högre inkomster i realiteten kommer att minska till följd av statsskattens progressivitet. Folkpensionsavgiften skiljer sig från den egentliga inkomstskatten därigenom att den utgår även på inkomster som är mindre än ortsavdraget. Genom maximeringen till ett visst belopp och genom avdragsrätten är den regressiv i motsats inte endast till den progressiva statliga inkomstskatten utan även till den proportionella kommunalskatten och en allmän varuskatt. En höjning av folkpensionsavgiften utan en samtidig justering av skattesystemets utformning innebär alltså en förskjutning i finansieringsbördan från de större till de mindre inkomsttagarna. Om det gäller att åstadkomma en viss inkomstförstärkning för staten genom exempelvis en höjning av folkpensionsavgiften

eller genom en allmän varubeskattning innebär alternativet med avgiftshöjningen en starkare belastning för mindre inkomstagare. Av denna orsak anser jag det icke vara möjligt att, med bibehållen avdragsrätt, höja nu utgående avgifter.

Reglerna om avgifternas och pensionernas behandling i beskattningshänseende sammanhänger med det ursprungliga betraktelsesättet om folkpensionens karaktär av försäkring. Försäkringskaraktären har även varit avgörande för att pensionsavgiften maximerats. Allmänt har bakom dessa ställningstaganden legat att pensionsavgiften inte bör uppgå till högre belopp än vad som skulle kunna vara försäkringsmässigt motiverat. Mot ett dylikt betraktelsesätt kan numera emellertid riktas flera erinringar. För det första bör framhållas, att pensionsförmånerna utgår med samma belopp oavsett storleken av erlagda avgifter. Vidare må erinras om att folkpensionen är värdebeständig såtillvida att den är indexreglerad. Därjämte har pensionen successivt höjts med s. k. standardtillägg för att bättre anpassa den till utvecklingen av den aktiva befolkningens levnadsstandard. De utgående folkpensionsbeloppen har härigenom allmänt blivit högre än vad som vid en försäkringsteknisk beräkning skulle ha motsvarat erlagda avgifter.

Genom att folkpensionsavgifterna förlorat sin karaktär av försäkringsavgifter, får ett slopande av rätten till avdrag för avgifterna inga konsekvenser beträffande skattskyldigheten för uppburna pensionsförmåner.

Emot avskaffande av avdragsrätten talar enligt min mening främst det skälet, att frågan om socialförsäkringsavgifterna i stort f. n. utredes av allmänna skatteberedningen, och förslag i ämnet kan väntas senare i år. Denna invändning torde dock inte vara avgörande. Den omläggning av avgiftsuttaget, som enligt vad jag inhämtat övervägs av beredningen, är av djupgående natur och tillika ett led i en allmän omprövning av hela skatte- och avgiftssystemet. Partiella och till äventyrs tidsmässigt begränsade förändringar i huvudsak inom ramen för gällande regler beträffande folkpensionsavgiften torde inte hindra skatteberedningen att fullfölja sina överväganden eller statsmakterna att framdeles, i det större sammanhanget, fatta de beslut som då kan befinnas önskvärda.

Den skattehöjning som följer av avdragsrättens slopande begränsar sig till sådana skattskyldiga som har att erlagga folkpensionsavgift. Detta innebär att bl. a. folkpensionärerna inte berörs av den ifrågasatta åtgärden. I övrigt medför borttagandet av avdragsrätten vid lägre inkomster blott obetydliga förändringar i skattebelastningen. Den höjning av den statliga inkomstskatten i olika inkomstlägen som blir en följd av ett bortfall av avdraget för folkpensionsavgift framgår av denna uppställning, som samtidigt är en illustration av de regressiva verkningarna av nuvarande bestämmelser på området.

I kommunalskattehänseende får ett slopande av avdragsrätten i och för sig inga verkningar. Kommunalskatten är nämligen proportionell och utde-

Årsinkomst	Ökning av statliga utskyl- der, om avdragsrätten slopas, kr.		Årsinkomst	Ökning av statliga utskyl- der, om avdragsrätten slopas, kr.	
	Gifta	Ensamstående		Gifta	Ensamstående
4 000	6	20	25 000	180	216
6 000	29	28	30 000	228	246
8 000	38	37	40 000	228	270
10 000	47	69	50 000	258	270
12 000	57	94	75 000	288	318
15 000	70	142	100 000	324	324
18 000	65	191	200 000	390	390
20 000	120	180			

biteringen fastställs med hänsyn till skatteunderlaget i kommunen. Ett slo-
pande av rätten till avdrag för folkpensionsavgiften medför automatiskt en
ökning av det kommunala skatteunderlaget och denna ökning möjliggör en
i motsvarande mån lägre utdebitering än som eljest skulle ha fastställts.
Då den kommunala ekonomin i allmänhet är ansträngd — de senaste årens
utdebiteringshöjningar är ett bevis härför — torde man realistiskt få räkna
med att slopandet av avdragsrätten för folkpensionsavgifter på sina håll
får konsekvenser även vid den kommunala beskattningen. I så fall ersät-
ter den en eljest nödvändig kommunal skattehöjning via höjning av den
kommunala utdebiteringen. Huruvida vad här föreslagits i fråga om av-
dragsrätten får effekt i den kommunala beskattningen blir således bero-
ende av beslut i de kommunala församlingarna.

De synpunkter jag här framfört föranleder mig att förorda, att rätten till
avdrag för folkpensionsavgift slopas vid inkomsttaxeringen. De nya reglerna
på området bör gälla så att de påverkar skatteinkomsterna under hela näst-
kommande budgetår. De bör därför träda i kraft den 1 juli 1964. Nya
källskattetabeller, som uppgjorts med utgångspunkt från de ändrade för-
hållandena, bör tillämpas redan från nämnda dag. Det ankommer på riks-
skattenämnden att fastställa sådana tabeller. Utbyte av skattetabeller un-
der löpande inkomstår har skett vid ett par tillfällen tidigare och kan ord-
nas i administrativ väg.

I 1965 års deklaration skulle, med nuvarande bestämmelser, avdrag med-
ges med den folkpensionsavgift som upptagits på debetsedel å slutlig skatt
enligt 1964 års taxering. Om avdragsrätten slopas från 1 juli 1964, bör vid
1965 års taxering, som i princip avser 1964 års inkomster, avdrag medges
med hälften av folkpensionsavgiften enligt 1964 års taxering. Härigenom
undvikes att avdragsrättens slopande leder till ökad kvarsfatt. Anledning
torde inte föreligga att i fråga om avdragsrätten vid 1965 års taxering ha
särregler för skattskyldiga, som år 1965 taxeras för annat beskattningsår än
kalenderåret 1964.

Nuvarande avdragsrätt förutsätter, att avgiften påförts under beskatt-

ningsåret. Vid taxeringshöjningar i överinstans och eftertaxeringar kan folkpensionsavgift påföras i efterhand. Efter slopandet av rätten till avdrag för folkpensionsavgift synes man därför övergångsvis alltjämt böra medge samma rätt till avdrag, som skulle ha förelegat om avgiften i vanlig ordning hade ingått i slutlig skatt.

Bestämmelserna om rätt till avdrag för folkpensionsavgift återfinnes i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen och 4 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt. Dessa författningsrum bör alltså ändras i angivna hänseende.

Ändring erfordras även i 4 § 1 mom. uppbördsförordningen, som anger grunderna för källskattetablerna. Enligt gällande regler utvisar dessa tabeller skatten, fördelad på varje avlöningsperiod, vid en tänkt taxering av mot lönen svarande årsinkomst. Vid denna tänkta taxering räknar man med vissa avdrag. Källskattetablerna räknar således — förutom med kommunalskatteavdrag, Ortsavdrag och i förekommande fall förvärvsavdrag — med ett schabloniserat avdrag på 450 kr. för gifta och 300 kr. för ensamstående. Detta schablonavdrag understiger de flesta löntagares avdrag för folkpensionsavgift och lämnar då övriga vid den slutliga taxeringen påräkneliga avdrag obeaktade. Detta leder till ett överuttag av källskatt som är avsiktligt och har tillkommit för att undvika att de skattskyldiga får kvarskatt. I någon mån kompenseras den låga beräkningen av avdrag för folkpensionsavgift m. m. därav, att man vid den till grund för källskattetablerna liggande tänkta taxeringen nödgas beräkna avdraget för kommunalutskylder efter en metod som för flertalet skattskyldiga ger ett större avdrag än som vid den verkliga taxeringen tillgodoräknas dem.

De nuvarande principerna för uppgörande av källskattetablerna synes bäst bibehållas, om slopandet av rätten till avdrag för folkpensionsavgift får leda till, att de nyss nämnda schablonavdragen om 450 kr. för gifta och 300 kr. för ensamstående bortfaller. Jag förordar därför att grunderna för uppgörande av källskattetablerna ändras i detta hänseende.

Den finansiella effekten av de här föreslagna åtgärderna kan för helår räknat beräknas till en ökning av den statliga inkomstskatten på 280 milj. kr. och av den kommunala inkomstskatten — om utdebiteringssatserna bibehålles oförändrade — på 215 milj. kr. Dessa belopp avser förhållandena sedan de nya reglerna påverkat den slutliga taxeringen. Under budgetåret 1964/65 inskränker sig reformens verkningar till de ändringar i källskatteuppbörden, som blir en följd av att nya grunder skall gälla för källskattetabeller. De ökade skatteintäkterna under nämnda budgetår kan beräknas till 350 milj. kr.

Inom finansdepartementet har upprättats förslag till de i det föregående berörda författningsändringarna. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga de inom finansdepartementet upprättade förslagen till

- 1) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt
- 3) förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Monica Gustafson